

CS

CS

CS

KOMISE EVROPSKÝCH SPOLEČENSTVÍ

V Bruselu dne 15.10.2008
KOM(2008) 661 v konečném znění

2008/0199 (COD)

Návrh

SMĚRNICE EVROPSKÉHO PARLAMENTU A RADY,

**kteřou se mění směrnice 94/19/ES o systémech pojištění vkladů, pokud jde o úroveň
krytí a lhůtu k výplatě**

DŮVODOVÁ ZPRÁVA

1. SOUVISLOSTI NÁVRHU

V době kolísání na trhu je jednou z největších starostí vkladatelů bezpečnost bankovních vkladů v případě, že se jejich banka ocitne v platební neschopnosti.

Od roku 1994 předpisy Společenství zajišťují, že všechny členské státy mají zavedenu bezpečnostní síť pro vkladatele pro případ platební neschopnosti bank. Přezkum těchto stávajících pravidel zveřejněný Komisí v roce 2006¹ vyzdvihl několik oblastí, kde by mohlo být dosaženo zlepšení. V závěru uvedené zprávy se však konstatuje, že v dané fázi může být mnoha zlepšení dosaženo bez změny právní úpravy.

Události let 2007 a 2008, zejména pak současný neklid na finančních trzích, daly těmto nedostatkům a jejich důsledkům, pokud jde o důvěru vkladatelů, nový rozměr.

Především si stále více lidí uvědomuje, že by mohlo být postiženo mnoho spořitelů, jimž by v případě platební neschopnosti banky nebyly plně hrazeny vklady, neboť jejich úspory přesahují úrovně krytí v jejich zemi. Minimální úroveň krytí ve výši 20 000 EUR nebyla od roku 1994 upravena a v řadě zemí již vzhledem k rozložení úspor není přiměřená. Je zřejmé, že rozdílná vnitrostátní opatření vedou k narušení hospodářské soutěže a mají reálný a rušivý dopad na přijímání vkladů.

Současná lhůta k výplatě v délce tří měsíců navíc nenaplnuje potřeby a očekávání vkladatelů.

Rada Evropské unie se dne 7. října 2008 dohodla, že prvořadým úkolem je obnovit důvěryhodnost a řádné fungování finančního sektoru. Rada se zavázala přijmout veškerá nezbytná opatření na ochranu vkladů jednotlivých spořitelů a uvítala iniciativu Komise urychleně předložit příslušný návrh, který by podpořil sbližování systémů pojištění vkladů. Směrnice by tudíž měla být revidována ve třech klíčových oblastech:

- zvýšení minimální úrovně krytí,
- zkrácení lhůty k výplatě na nejvýše tři dny,
- zrušení soupojištění.

2. POSOUZENÍ DOPADŮ A VEŘEJNÉ KONZULTACE

Z důvodu naléhavosti nebylo možné k tomuto návrhu provést ani posouzení dopadů, ani veřejnou konzultaci.

Komise však získala důležité poznatky v průběhu procesu přezkoumání směrnice 94/19/ES. V rámci svého sdělení z roku 2006 Komise zejména vyzvala Společné

¹ KOM(2006) 729.

výzkumné středisko Komise k předložení zpráv o úrovni krytí (2005), možné harmonizaci mechanismů financování (2006/2007) a účinnosti systémů pojištění vkladů (2008). Toto úsilí podpořilo Evropské fórum pojistitelů vkladů, a to zejména pokud jde o překážky rychlé výplaty vkladatelům. Výsledky této práce jsou v současném návrhu zohledněny.

Zprávy jsou k dispozici na internetové stránce:

http://ec.europa.eu/internal_market/bank/guarantee/index_en.htm

3. ROZPOČTOVÉ DŮSLEDKY

Návrh nemá žádné důsledky pro rozpočet Společenství.

4. PRÁVNÍ STRÁNKA NÁVRHU

Směrnice, kterou se mění současná směrnice, je nejvhodnějším nástrojem. Návrh vychází z čl. 47 odst. 2 Smlouvy, která je právním základem pro přijetí opatření Společenství, jejichž účelem je vytvoření vnitřního trhu ve finančních službách.

V souladu se zásadou subsidiarity a proporcionality ve smyslu článku 5 Smlouvy o ES cílů navrhovaného opatření nemůže být uspokojivě dosaženo na úrovni členských států, a proto jich může být lépe dosaženo na úrovni Společenství. Ustanovení opatření nepřekračují rámec toho, co je nezbytné pro dosažení sledovaných cílů.

Pouze právní předpis Společenství může zajistit, aby se na úvěrové instituce působící ve více než jednom členském státě vztahovaly podobné požadavky týkající se systémů pojištění vkladů, aby tak bylo možno zajistit rovné podmínky soutěže, předcházet neodůvodněným nákladům na splnění požadavků v případě přeshraničních činností a podpořit další integraci jednotného trhu. Opatření Společenství rovněž zajišťuje vysokou úroveň finanční stability v rámci EU.

5. PODROBNÉ VYSVĚTLENÍ NÁVRHU

5.1. Zkrácení lhůty k výplatě

Současná lhůta k výplatě v délce tří měsíců, která může být dokonce prodloužena na devět měsíců, oslabuje důvěru vkladatelů a nenaplnuje jejich potřeby. Lze předpokládat, že mnoho vkladatelů se bude potýkat s velkými finančními obtížemi již v době kratší než jeden týden. Proto by lhůta k výplatě měla být zkrácena na tři dny, a to bez možnosti prodloužení.

Lhůta by však měla začít plynout jen tehdy, jestliže buď příslušné orgány rozhodly, že úvěrová instituce se nezdá být schopna vyplatit vklad, nebo pokud soudní orgán rozhodl, že pohledávky vkladatelů jsou pozastaveny. Příslušné orgány mohou vynést rozhodnutí v průběhu nejvýše 21 dní poté, co se poprvé dozvědí, že úvěrová instituce nesplatila vklady. V zájmu rychlé výplaty může být toto období 21 dní zkráceno na 3 dny.

V současnosti jsou z výplaty podle článku 2 vyloučeny pouze mezibankovní vklady a vklady spojené s praním peněz.

Podle čl. 7 odst. 2 ve spojení s přílohou 1 si mohou členské státy zvolit, zda budou dále uplatňovat 14 dalších výjimek z výplaty. Ty mimo jiné zahrnují vklady finančního a veřejného sektoru, vklady blízkých příbuzných auditorů banky a společností, které jsou „tak velké, že podle článku 11 směrnice Rady 78/660/EHS nesmějí sestavovat zkrácené balance“. Zdá se být zjevné, že většina výjimek tvoří významné překážky jakékoli snaze o rychlou výplatu. Je tudíž nevyhnutelné, aby takové výjimky již nebyly uplatňovány. Pro účely rychlé výplaty by měl systém pokrývat pouze retailové vklady. Členské státy by však měly mít možnost zahrnout do systému i další vkladatele za podmínky, že toto zahrnutí nebude bránit rychlé výplatě.

5.2. Soupojištění

Současná směrnice umožňuje volitelné soupojištění do výše 10 %, tj. určitý procentní podíl ztrát, který nese vkladatel. To se ukázalo jako kontraproduktivní pro důvěru vkladatelů a mohlo problémy zhoršit. Argument morálního hazardu (vkladatelé by měli být „potrestáni“, pokud vkládají své finanční prostředky do banky, která nabízí vysoké úrokové sazby, avšak podstupuje vysoké riziko) nelze obhájit, neboť retailoví vkladatelé obecně nemohou posoudit finanční zdraví své banky. V důsledku toho by tato možnost měla být zrušena.

5.3. Úroveň krytí

Současná minimální úroveň krytí je stanovena na 20 000 EUR, avšak členské státy mohou stanovit krytí vyšší. To však neodráží současnou průměrnou výši vkladů přibližně 30 000 EUR na občana EU. V zájmu udržení důvěry vkladatele by úroveň krytí měla být významně zvýšena.

Rada Evropské unie se dne 7. října 2008 dohodla, že všechny členské státy by měly v počátečním období nejméně jednoho roku poskytovat jednotlivcům ochranu v podobě pojištění vkladů v částce nejméně 50 000 EUR, a ocenila, že mnoho členských států je rozhodnuto navýšit svá minima na nejméně 100 000 EUR. Proto by minimální úroveň krytí měla být nejprve navýšena na nejméně 50 000 EUR a po jednom roce na nejméně 100 000 EUR. Podle odhadů je současným režimem kryto kolem 65 % způsobilých vkladů. Nové částky by pokryly odhadem 80 % (při krytí 50 000 EUR), nebo 90 % (při krytí 100 000 EUR) vkladů.

Změny úrovně krytí by měly podléhat standardnímu postupu projednávání ve výběrech. V naléhavých situacích by však byl nutný rychlý postup koordinovaný v celém Společenství, aby došlo ke zvýšení úrovně krytí a bylo možno čelit náhlé ztrátě důvěry vkladatele. Naléhavé opatření přijaté v rámci postupu projednávání ve výběrech má proto zásadní význam. Toto naléhavé opatření by mělo být omezeno na období 18 měsíců.

5.4. Přeshraniční spolupráce

Systém pojištění vkladů se vztahuje nejen na vkladatele v členském státě, v němž je úvěrová instituce povolena (domovská země), ale také na vkladatele u pobočky

banky v jiném členském státě (hostitelská země). Pokud systém pojištění vkladů hostitelské země nabízí vyšší úroveň krytí než systém domovské země, může se pobočka rovněž připojit k systému hostitelské země, aby nabídla stejné krytí jako banky, které jsou povoleny v hostitelské zemi.

Ať už se banka připojila k systému hostitelské země, či ne, je důležité, aby „domovský a hostitelský“ systém vzájemně spolupracovaly, a byla tak zajištěna rychlá výplata. Návrh tudíž pro systémy výslovně zavádí všeobecnou povinnost spolupracovat se všemi ostatními systémy.

Návrh

SMĚRNICE EVROPSKÉHO PARLAMENTU A RADY,

kteřou se mění směrnice 94/19/ES o systémech pojištění vkladů, pokud jde o úroveň krytí a lhůtu k výplatě

(Text s významem pro EHP)

EVROPSKÝ PARLAMENT A RADA EVROPSKÉ UNIE,

s ohledem na Smlouvu o založení Evropského společenství, zejména na čl. 47 odst. 2 této smlouvy,

s ohledem na návrh Komise²,

s ohledem na stanovisko Evropské centrální banky³,

v souladu s postupem stanoveným v článku 251 Smlouvy⁴,

vzhledem k těmto důvodům:

- (1) Rada Evropské unie se dne 7. října 2008 dohodla, že prvořadým úkolem je obnovit důvěryhodnost a řádné fungování finančního sektoru. Rada se zavázala přijmout veškerá nezbytná opatření na ochranu vkladů jednotlivých spořitelů a uvítala iniciativu Komise urychleně předložit příslušný návrh, který by podpořil sbližování systémů pojištění vkladů.
- (2) Směrnice Evropského parlamentu a Rady 94/19/ES ze dne 30. května 1994 o systémech pojištění vkladů⁵ již stanoví základní krytí vkladatelů. Pokračující finanční neklid však vyžaduje lepší krytí.
- (3) Současná minimální úroveň krytí stanovená směrnicí 94/19/ES činí 20 000 EUR, avšak členské státy mohou stanovit krytí vyšší. Ukázalo se však, že toto krytí není pro velký počet vkladů ve Společenství přiměřené. V zájmu udržení důvěry vkladatele by minimální úroveň krytí měla být zvýšena.
- (4) Podle směrnice 94/19/ES mohou členské státy omezit krytí na určitý procentní podíl. Tato možnost se ukázala jako kontraproduktivní pro důvěru vkladatelů a měla by být zrušena.

² Úř. věst. C , , s. .

³ Úř. věst. C , , s. .

⁴ Úř. věst. C , , s. .

⁵ Úř. věst. L 135, 31.5.1994, s. 5.

- (5) Lhůta k výplatě, která je v současnosti stanovena jako tříměsíční a může být prodloužena na 9 měsíců, je v rozporu s potřebou udržet důvěru vkladatele a nenaplnuje potřeby vkladatelů. Proto by lhůta k výplatě měla být omezena na období tří dnů ode dne, kdy dotčený systém pojištění vkladů obdržel příslušné informace. Mimo to v případech, kdy se výplata odvíjí od rozhodnutí příslušných orgánů, by lhůta pro rozhodnutí, která v současnosti činí 21 dní, měla být zkrácena na 3 dny, aby nebránila rychlé výplatě.
- (6) Možnost vynětí některých kategorií vkladatelů stanovena přílohou I směrnice 94/19/ES dle uvážení členských států vedla k nutnosti určit během postupu výplaty různé kategorie příjemců. To způsobovalo potíže při vymáhání úprav mezi systémy domovské a hostitelské země (navýšení) a zpoždění výplaty; možnost by proto měla být zrušena. Většina v současnosti stanovených výjimek se mimo to týká veřejných subjektů a finančních institucí. Zvýšená ochrana by však měla být výhodou pro vkladatele, kteří v zásadě nedisponují velkými finančními znalostmi. Proto by ochrana měla být omezena na retailové vkladatele, ale zároveň by pro členské státy byla zachována možnost rozšířit zmíněnou ochranu na ostatní kategorie vkladatelů.
- (7) Členské státy by měly zajistit, aby systémy pojištění vkladů měly k dispozici dostatečné finanční prostředky na zajištění svých potřeb.
- (8) Opatření nezbytná k provedení směrnice 94/19/ES by měla být přijata v souladu s rozhodnutím Rady 1999/468/ES ze dne 28. června 1999⁶ o postupech pro výkon prováděcích pravomocí svěřených Komisi.
- (9) Komisi by zejména měla být udělena pravomoc přizpůsobit úroveň krytí. Jelikož má toto opatření obecný význam a jeho účelem je změnit jiné než podstatné prvky směrnice 94/19/ES, musí být přijato regulativním postupem s kontrolou stanoveným v článku 5a rozhodnutí 1999/468/ES.
- (10) Pokud ze závažných naléhavých důvodů, kdy je v sázce důvěra vkladatelů v bezpečnost finančních trhů, nelze dodržet lhůty obvykle použitelné v rámci regulativního postupu s kontrolou, měla by mít Komise možnost použít k přijetí dočasného zvýšení úrovně krytí postup pro naléhavé případy stanovený v čl. 5a odst. 6 rozhodnutí 1999/468/ES.
- (11) S ohledem na současný finanční neklid a s cílem udržet důvěru vkladatelů a zároveň naplnit oprávněná očekávání všech dotčených stran by členské státy měly ustanovení zvyšující úroveň krytí na 50 000 EUR provést do právních předpisů použitelných se zpětnou účinností ode dne přijetí návrhu Komise.
- (12) Vzhledem k tomu, že cílů navrhovaného opatření, zejména harmonizace úrovně krytí a lhůt k výplatě, nemůže být uspokojivě dosaženo na úrovni členských států, protože je k tomu zapotřebí harmonizace celé řady různých pravidel, která v současnosti existují v rámci právních systémů jednotlivých členských států, a může jich tak být lépe dosaženo na úrovni Společenství, může Společenství přijmout opatření v souladu se zásadou subsidiarity stanovenou v článku 5 Smlouvy. V souladu se zásadou

⁶ Úř. věst. L 184, 17.7.1999, s. 23.

proporcionality podle téhož článku nepřekračuje směrnice to, co je nezbytné pro dosažení uvedených cílů.

(13) Směrnice 94/19/EHS by proto měla být odpovídajícím způsobem změněna,

PŘIJALY TUTO SMĚRNICI:

Článek 1

Směrnice 94/19/ES se mění takto:

- 1) V čl. 1 odst. 3 bodě i) se druhý pododstavec nahrazuje tímto:

„Příslušné orgány tak učiní co nejdříve, nejpozději do 3 dnů poté, co se poprvé dozvědí, že úvěrová instituce nevyplatila vklady, jež jsou splatné a vymahatelné, nebo“.
- 2) Článek 4 se mění takto:
 - a) Odstavec 5 se nahrazuje tímto:

„5. V případech uvedených v odstavcích 1 až 4 členské státy zajistí, aby systémy pojištění vkladů vzájemně spolupracovaly.“
 - b) Doplnuje se nový odstavec, který zní:

„6. Komise přezkoumá účinnost tohoto článku a případně navrhne jeho změny.“
- 3) Článek 7 se mění takto:
 - a) Odstavce 1, 2 a 3 se nahrazují tímto:

„1. Systémy pojištění vkladů stanoví, že souhrn všech vkladů každého vkladatele musí být pojištěn do výše nejméně 50 000 EUR pro případ, že se stane nedisponibilním.

Nejpozději do dne 31. prosince 2009 se pojištění zvýší na nejméně 100 000 EUR.
 2. Členské státy mohou stanovit, že určité vklady uvedené v příloze I jsou z pojištění vyňaty, nebo že jim bude poskytnut nižší limit pojištění, pokud je výplata všem vkladatelům provedena ve lhůtě stanovené v čl. 10 odst. 1.
 3. Směrnice se vztahuje na vkladatele, kteří jsou fyzickými osobami jednajícími za jiným účelem, než je obchodování, podnikání nebo výkon povolání.

Systémy pojištění vkladů se mohou rovněž vztahovat na další vkladatele, pokud je výplata všem vkladatelům provedena ve lhůtě stanovené v čl. 10 odst. 1.“
- b) Odstavec 4 se zrušuje.
- c) Odstavec 5 se nahrazuje tímto:

„5. Komise každoročně přezkoumá částku uvedenou v odstavci 1. První přezkum se uskuteční do 31. prosince 2010.“

d) Doplnují se nové odstavce, které zní:

„6. Komise může přizpůsobit částku uvedenou v odstavci 1, a zároveň zohlední zejména vývoj v bankovním sektoru a hospodářskou a měnovou situaci ve Společenství.

Uvedené opatření, jež má za účel změnit prvky této směrnice, které nejsou podstatné, se přijímá regulativním postupem s kontrolou podle čl. 7a odst. 2.

7. Komise může na období, které nepřesáhne 18 měsíců, rozhodnout o dočasném zvýšení částky uvedené v odstavci 1.

Uvedené opatření, jež má za účel změnit prvky této směrnice, které nejsou podstatné, se přijímá regulativním postupem s kontrolou podle čl. 7a odst. 3.“

4) Za článek 7 se vkládá nový článek 7a, který zní:

„Článek 7a

1. Komisi je nápomocen Evropský bankovní výbor zřízený rozhodnutím Komise 2004/10/ES*.
2. Odkazuje-li se na tento odstavec, použijí se čl. 5a odst. 1 až 4 a článek 7 rozhodnutí 1999/468/ES** s ohledem na článek 8 uvedeného rozhodnutí.
3. Odkazuje-li se na tento odstavec, použijí se čl. 5a odst. 1, 2, 4 a 6 a článek 7 rozhodnutí 1999/468/ES s ohledem na článek 8 uvedeného rozhodnutí.

* Úř. věst. L 3, 7.1.2004, s. 36.

** Úř. věst. L 184, 17.7.1999, s. 23.“

5) Článek 10 se mění takto:

a) Odstavec 1 se nahrazuje tímto:

- „1. Členské státy zajistí, aby přesné údaje o vkladatelích a vkladech, které jsou nezbytné pro ověření pohledávek, byly k dispozici systému pojištění vkladů, pokud příslušné orgány shledají skutečnosti uvedené v čl. 1 odst. 3 bodě i) nebo soudní orgán rozhodne podle odst. 3 bodu ii) uvedeného článku.

Systémy pojištění vkladů musí být schopny vyplatit řádně ověřené pohledávky vkladatelů týkající se nedisponibilních vkladů do tří dnů ode dne, kdy měly k dispozici údaje uvedené v prvním pododstavci.“

b) Odstavec 2 se zrušuje.

6) Článek 12 se nahrazuje tímto:

„Článek 12

- „1. Nejpozději do dne 31. prosince 2009 předloží Komise Evropskému parlamentu a Radě zprávu o harmonizaci mechanismů financování systémů pojištění vkladů a o možném zavedení systému Společenství pro pojištění vkladů spolu s jakýmkoli vhodným návrhem.
2. Členské státy informují Komisi a Evropský bankovní výbor, pokud zamýšlejí změnit rozsah působnosti nebo úroveň krytí pro vklady, a o jakýchkoli potížích, na něž narazily při spolupráci s ostatními členskými státy.“

7) Příloha I se mění takto:

- a) body 1 až 9 se zrušují;
- b) bod 11 se zrušuje;
- c) bod 14 se zrušuje.

Článek 2

Provedení

1. Členské státy uvedou v platnost právní a správní předpisy nezbytné pro dosažení souladu s touto směrnicí nejpozději do dne 31. prosince 2008. Neprodleně sdělí Komisi jejich znění a srovnávací tabulku mezi uvedenými předpisy a touto směrnicí.

Členské státy použijí první pododstavec čl. 7 odst. 1 ode dne 15. října 2008.

Členské státy však uvedou v platnost právní a správní předpisy nezbytné pro dosažení souladu s čl. 7 odst. 1 druhým pododstavcem směrnice 94/19/ES, ve znění této směrnice, nejpozději do dne 31. prosince 2009.

Uvedené předpisy přijaté členskými státy musí obsahovat odkaz na tuto směrnici nebo musí být takový odkaz učiněn při jejich úředním vyhlášení. Způsob odkazu si stanoví členské státy.

2. Členské státy sdělí Komisi znění hlavních ustanovení vnitrostátních právních předpisů, které přijmou v oblasti působnosti této směrnice.

Článek 3

Vstup v platnost

Tato směrnice vstupuje v platnost třetím dnem po vyhlášení v *Úředním věstníku Evropské unie*.

Článek 4

Určení

Tato směrnice je určena členským státům.

V Bruselu dne [...].

*Za Evropský parlament
předseda/předsedkyně*

*Za Radu
předseda/předsedkyně*